

Verlagen van de KNPV-werkgroepen over 2016

Werkgroep Bodempathogenen en bodemmicrobiologie

Gera van Os, secretaris

Joeke Postma,
voorzitter

The year after...

In 2016 leek het erop dat de onderzoekers van de werkgroep al hun kruis hadden verschoten tijdens het voorgaande jaar, het Internationale Jaar van de Bodem. De voorjaarsvergadering van 2016 is komen te vervallen wegens te weinig animo om een presentatie te verzorgen. De 92^e werkgroepbijeenkomst viel daardoor in het najaar, op 10 november 2016. De werkgroep werd onthaald bij EcoStyle, in een gloednieuw gebouw, onderdeel van het duurzame Ecommunitypark in Oosterwolde. Een aantrekkelijk programma met onderzoeksverhalen en een rondleiding door het park lokte 22 leden naar Friesland. Het Ecommunitypark bestaat uit ca. 17 hectare grond en bestaat voor meer dan 50% uit groen en water. In samenwerking met o.a. het Waterschap en de Friese Milieu Federatie worden allerlei biodiversiteit verhogende maatregelen getroffen.

Het ledenaantal van de werkgroep in 2016 bedroeg 70. De samenvattingen van de meeste presentaties worden gepubliceerd in Gewasbescherming 2017 48(1): 23-25.

De werkgroepleden op bezoek bij EcoStyle in het Ecommunity Park in Oosterwolde. In het midden (met colbert) gastheer Pier Oosterkamp.

Werkgroep Fusarium

Anne van Diepeningen,
secretaris

De 31ste vergadering van de KNPV werkgroep *Fusarium* werd dit jaar gehouden op woensdag 26 oktober op het KNAW-CBS Fungal Biodiversity Centre in Utrecht. De vergadering werd bezocht door ruim zestig deelnemers vanuit Nederland en België en met speciale 'keynote speaker' Tomasz Kulik uit Polen.

Bijdragen aan de dag leverden een breed beeld op van de problemen rond *Fusarium*, variërend van mycotoxines tot resistentie-ontwikkeling in de schimmel tegen fungiciden en de recente opkomst van *Fusarium* in Nederland in appel, peer en slateelten in de kas en wereldwijd in banaan. De samenvattingen van de gegeven lezingen zijn na te lezen in Gewasbescherming jaargang 47, nummer 5.

Ter ere van het feit dat het dit jaar honderd jaar geleden is dat Johanna Westerdijk – een van onze eerdere KNPV-voorzitters – als eerste vrouw in Nederland tot hoogleraar werd benoemd, is het Centraalbureau voor Schimmelcultures van naam veranderd.

De 32ste vergadering van de werkgroep *Fusarium* staat daarom gepland voor woensdag 25 oktober 2017 op het Westerdijk Fungal Biodiversity Institute, Uppsalalaan 8 in Utrecht. Voor meer informatie: werkgroepsecretaris anne.vandiepeningen@wur.nl of lokale organisator lorenzo.lombard@westerdijkinstitut.nl.

Werkgroep Oömyceten

Peter Bonants,
voorzitter

Arthur de Cock,
secretaris

Het is alweer vijf jaar geleden dat de KNPV-werkgroep Oömyceten (voorheen *Phytophthora* & *Pythium*) voor het laatst een bijeenkomst heeft gehad. We willen graag binnenkort nog een bijeenkomst organiseren met presentaties / demo's en om te kijken of de werkgroep nog levensvatbaar is. Op deze dag kunnen we ook afscheid nemen van onze secretaris, Arthur de Cock, voorheen werkzaam als *Pythium*- en *Phytophthora*-specialist bij het CBS (thans Westerdijkinstituut), die inmiddels gepensioneerd is.

Als datum en locatie staat gepland: woensdag 28 juni 2017, 10:00 -17:00, Wageningen Plant Research, Droevendaalsesteeg 1 (gebouw 107), Wageningen
Aanmelden als lid van de werkgroep, om aanwezig te zijn op deze dag, of voor het houden van een presentatie via: peter.bonants@wur.nl.

KNPV-werkgroepen Resistentie en werkgroep Onkruiden

Erwin Mol, secretaris

Er zijn drie KNPV-werkgroepen op het gebied van resistentie. Dit zijn de werkgroepen herbiciden-, insecticiden- en fungicidenresistentie. Doelen van deze werkgroepen zijn het uitwisselen van kennis, het zorgen voor een goed netwerk, het op de kaart zetten van resistentie en het delen en oplossen van problemen op het gebied van resistentie. In 2016 zijn er geen activiteiten geweest. Momenteel zijn er acties gaande om de werkgroepen insecticiden- en fungicidenresistentie in 2017 weer bijeen te krijgen.

De KNPV-werkgroep herbicidenresistentie is onlangs samengevoegd met de KNPV-werkgroep onkruidbeheersing. De ledenlijst is intussen geactualiseerd en in juni zal er een bijeenkomst worden georganiseerd. Geïnteresseerden kunnen zich aanmelden bij secretaris Erwin Mol (e.s.n.mol@nvwa.nl).

Werkgroep Graanziekten

Theo van der Lee,
secretaris

In 2016 zijn er geen bijeenkomsten geweest.

Werkgroep Fytobacteriologie

Jan van der Wolf,
secretaris

De werkgroep is zeer vitaal en komt tweemaal per jaar bij elkaar. Tijdens de voorjaarsvergadering doen de leden via tien-minutenpresentaties verslag van hun activiteiten op het gebied van de fytobacteriologie. In 2016 organiseerde de werkgroep mede de EcoHealth-sessie op het KNVM-congres op Papendal. De najaarsbijeenkomsten zijn gewijd aan een thema. In 2016 was het thema 'Fytobacteriologie en de bodem'. Hiervoor waren twee expert-gastspreekers uitgenodigd: Prof.

Dr. Sylwia Jafra van de Universiteit van Gdansk (Polen) en Dr Paolina Garbeva van het NIOO in Wageningen. Sylwia is gespecialiseerd in het gebruik van antagonisten uit grond en rhizosfeer voor de bestrijding van bacteriële ziekteverwekkers. Paolina is gespecialiseerd in rol van vluchtige componenten in het bodemleven van micro-organismen. De bijeenkomst vond plaats in het Impulsgebouw van Wageningen University & Research.

Werkgroep Nematoden

Natasja Poot, secretaris

Leendert Molendijk,
voorzitter

In 2016 is de KNPV-werkgroep Nematoden tweemaal bijeengekomen. De voorjaarsvergadering vond plaats bij Eurofins Agro in Wageningen en de najaarsvergadering bij de NAK in Emmeloord. Op dit moment bestaat de werkgroep uit 50 leden.

Presentaties voorjaarsvergadering 2016

- Natasja Poot – Introductie Eurofins Agro
- Philippe Packbier – Breeding nematode resistant cover crops at Joordens Zaden
- Negin Ebrahimi – Agricultural waste amendments improve inundation treatment of soil contaminated with potato cyst nematodes
- Wim Wesemael – Behandeling van afvalstromen uit de aardappel- en groenteverwerkende industrie om de verspreiding van quarantainenematoden te beperken
- Thomas Been – Resistentie van aardappel tegen *Meloidogyne chitwoodi*
- Johnny Visser – Onderzoek naar oorzaak 'valplekken' in teelt van zaaiuien
- Peter Hermelink – Historie AM-intensief onderzoek

Presentaties najaarsvergadering 2016

- Toos Dekker – Correlatieonderzoek *Meloidogyne chitwoodi* en *M. fallax* in grond en partij
- Leendert Molendijk – Inundatie ter bestrijding van *Meloidogyne chitwoodi* (veldexperiment 2015)

- Elma Raaijmakers – De invloed van rand-effecten op de prestaties van resistente, tolerante en vatbare suikerbietrassen en de vermeerdering van nematoden op proefvelden besmet met *Heterodera schachtii*.
- Egbert Schepel – AM rassenkeuzetoets – Resultaten en ervaringen
- Thea Beers – NemaDecide Geo

De najaarsvergadering is gecombineerd met een mini-symposium van de NAK met vijf korte presentaties gerelateerd aan het onderzoek naar aardappelmoehheid (AM). Aan het einde van de middag werd de nieuwe AM-spoelmachine van de NAK formeel in gebruik genomen.

Eind augustus 2016 heeft ook de conferentie van de European Society of Nematologists (ESN) plaatsgevonden in Braga, Portugal. De KNPV-leden waren hier goed vertegenwoordigd. Op de foto staan de deelnemers van de ESN conferentie met in bijna elke rij één of meerdere leden van de KNPV-werkgroep nematoden.

In 2017 staat de najaarsvergadering gepland op 17 november. Voor meer informatie: Leendert Molendijk (voorzitter); e-mail: leendert.molendijk@wur.nl of Natasja Poot (secretaris); e-mail: natasja.poot@eurofins-agro.com

Ko Verhoeven, voorzitter

Hans de Gruyter,
secretaris

Bijzondere Normcommissie Nederlandse Namen van Plantenziekten

Er is de laatste jaren geen activiteit geweest van deze commissie.

Werkgroep Gewasbescherming en Maatschappelijk Debat

*Rob Kerkmeester,
Annemarie Breukers,
Nicoline Roozen, Jan
Buurma, Irene Koomen,
Roland Verweij &
Harrie Hoeben*

De werkgroep heeft een intensief jaar achter de rug door de vier regiodebatten die ze georganiseerd heeft.

Bovendien heeft de werkgroep ervoor gezorgd dat u weer een aantal blogs over gewasbescherming heeft kunnen lezen.

Future Valley

Hoe ziet de toekomst van de gewasbescherming eruit? Dat weet niemand zeker en juist die onzekerheid maakt de toekomst vatbaar voor dialoog. Future Valley werd georganiseerd door een groep tweedejaars studenten Tuinbouw & akkerbouw van HAS Hogeschool op 23 juni 2016 in het kader van de module Future Farming in het studieprogramma van Tuinbouw/akkerbouw. Begeleiding was in handen van Rob Kerkmeester. Er waren ongeveer 80 mensen aanwezig. Studenten hadden stellingen opgesteld en aangedragen voor de middag. Voor en na de discussie over de stellingen werd via stemkastjes gestemd over een stelling; zo was het effect van de discussie te meten.

In enkele filmpjes lichtten studenten hun toekomstvisie toe. Dit ondersteunde hun stellingen. Enkele stellingen: 'Nerds en robots telen beter dan groene vingers. Over 10 jaar loopt niemand meer in het gewas.' "Over 10 jaar is chemische gewasbescherming vervangen door effectieve gewasbeschermingsmiddelen van natuurlijke oorsprong (GNO's)." Bij de tweede stemming per stelling waren meningen vaak genuanceerder geworden: minder expliciete voorstemmers.

Daarnaast hield Jan-Kees Goud een presentatie over de KNPV en haar 125e verjaardag. Hij benadrukte dat de KNPV niet teveel in het verleden moet blijven. Om in de toekomst jong te blijven, organiseert de KNPV verschillende jongerenactiviteiten. Studenten werden opgeroepen lid te worden. Ook besprak hij ter inspiratie voor deze middag de scenario's zoals die in het EU-project Endure zijn geformuleerd.

Al met al een goede bijeenkomst. Verschillende aanwezigen gaven aan voornemens te zijn nog een volgende bijeenkomst te willen bezoeken.

René Schepers leidde het debat Green Valley.

Trade Valley- Houd Nederland Xylella-vrij: wat doe jij?

We hebben elkaar hard nodig om Nederland vrij van *Xylella* te houden. Als het niet lukt zullen de consequenties van deze bacterieziekte voor de hele boomkwekerij en daarbuiten vergaand zijn. De gevolgen zullen verder strekken dan de boomkwekerijketen. Ook gemeenten, provincie en openbaar groen krijgen ermee te maken. Maar vinden we elkaar ook voldoende? Doen we genoeg om deze ziekte die al in beperkte delen van Italië en Frankrijk is aangetroffen te voorkomen? Daarover ging deze dialoog op de grootgroenvakbeurs in Zundert.

Als aftrap gaven senior inspecteur Karin Visser van de NVWA en bacterioloog Jan van der Wolf een introductie over het organisme, de risico's en het beleid. Harm Horlings (Anthos / consultant), Lammert Kragt (Staatsbosbeheer) en Jan Veltmans (LTO / boomkweker) prikkelden vervolgens het publiek met stellingen vanuit het perspectief van de handel, groene ruimte en primaire sector. Eppie Klein, voorzitter Tree Center Opheusden, leidde discussie in goede banen. En ja, er bleek nog genoeg te doen om elkaar te vinden en deze ziekte buiten de Nederlandse grenzen te houden.

Green Valley: Glastuinders, ketenpartijen en overheid: bondgenoten of tegenstanders in gewasbescherming?

Vindt u dat ketenpartijen moeten ophouden met het stellen van aanvullende middelen-eisen aan tuinbouwproducten? Of vindt u juist dat ze daarmee moeten doorgaan, omdat de glastuinbouw daarmee zijn positie in hogere marktsegmenten kan versterken? En waar zouden onderzoekers en toeleveranciers zich sterk voor moeten maken? Dit is een greep uit de vragen die naar voren kwamen op het debat over de groen gewasbescherming in Zuid-Holland. Het overgrote deel van de deelnemers kon zich vinden in dat er momenteel een kantelpunt ontstaat, waarbij door nieuwe technologische ontwikkelingen een doorbraak van groene oplossingen voor de deur staat.

Seed Valley: Nieuwe veredelingsmethoden: wat kan & wat mag?

Nieuwe veredelingsmethoden komen in snel tempo beschikbaar. Tussen klassieke kruisingen en transgenese ligt inmiddels een breed spectrum aan methoden die het mogelijk maken om gericht mutaties aan te brengen. Is het resultaat

Veel media-aandacht voor Trade Valley..

dan vergelijkbaar met een simpele mutant of met een transgene plant? Hoe werken deze methoden eigenlijk? Wat kun je ermee in een veredelingsprogramma? Wat is toegestaan? En wordt het dan ook geaccepteerd door de consument?

Dat we hiermee een belangrijk thema aansneden bleek snel. Het debat, dat werd georganiseerd in samenwerking met Stichting Seed Valley en Plantum, was binnen 3 dagen volgeboekt! Na drie inspirerende key-notes volgde een zeer geanimeerd debat onder leiding van Ernst van den Ende, waarbij de van tevoren opgestelde stellingen overbodig waren. Het was interessant dat het merendeel van de aanwezigen (nog) geen lid was van de KNPV. Na afloop van het debat hebben we een aantal nieuwe leden kunnen verwelkomen. Het inspirerende verhaal van de voorzitter over de geschiedenis van de KNPV én fytopathologie heeft hier zeker aan bijgedragen.

Werkgroep Jongeren

Kees Westerdijk,
contactpersoon,
Aeres Hogeschool

Corné Kempenaar,
Wageningen University
& Research

ad hoc studenten WUR
en HAO

Verslag op basis van stukje
Kyra Broeders, *Semper
Florens*, *Gewasbescherming*
47-5: 187-188.

In samenwerking met de Werkgroep Jongeren van de KNPV heeft studentenvereniging *Semper Florens* (WUR, Plantenwetenschappen, Plantbiotechnologie en Biologische Landbouw) op 21 september 2016 een thema-avond georganiseerd over gewasmanagement en dan met name het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. *Semper Florens* was geïnteresseerd in dit onderwerp, omdat dit tijdens de studies nauwelijks behandeld wordt. Aangezien gewasbeschermingsmiddelen een aanzienlijke rol spelen in de Nederlandse landbouw, vindt *Semper Florens* het belangrijk haar leden de mogelijkheid te bieden hierover te leren.

Naast het uitnodigen van *Semper Florens*-leden, is er ook promotie gemaakt op de Aeres Hogeschool in Dronten en de HAS in Den Bosch. Een volle bus met studenten arriveerde op de Wageningen Campus. De avond werd gehouden in het Engels om zowel nationale als internationale studenten te kunnen betrekken bij de avond. Samen met de hoge opkomst van Wageningse studenten resulteerde dit in een zeer volle zaal gevuld met geïnteresseerde personen (ca. 75 personen). Op de avond waren aanwezig Kees Westerdijk van *Aeres Hogeschool*, Jo Ottenheim van *Nefyto* en Olaf van Campen van *Adama*. Kees Westerdijk vertelde over 'Agricultural importance of chemicals'.

Tijdens deze presentatie kwam, zoals de titel al zegt, het belang van gewasbeschermingsmiddelen naar voren. Jo Ottenheim sprak over 'Integrated pest management, the fundament of growing crops'. Dit was voor de studenten erg interessant, aangezien beleid ook geen standaard onderdeel is van de studie. Olaf van Campen vertelde over 'Resistance management and agricultural practice'. Tijdens deze laatste presentatie werd vaak de link gelegd met de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen in de praktijk. Dit maakte het thema voor de studenten heel beeldend en diende als een goede afsluiter van de presentaties.

Vervolgens was er de gelegenheid om in het Grand Café onder het genot van een hapje en een drankje verder te discussiëren. Dit was een leuke gelegenheid voor de studenten om op een informele manier vragen te stellen aan de sprekers. Naast de sprekers waren op de borrel ook KNPV-bestuursleden aanwezig waarmee de studenten op deze manier ook kennis konden maken en overige vragen konden stellen. Discussies waren nog in volle gang toen het gebouw ging sluiten en daarmee een einde kwam aan deze leerzame en interactieve avond. De avond is zeker voor herhaling vatbaar en er wordt over gesproken om een dergelijke avond op een jaarlijkse basis te organiseren.

Jo Ottenheim tijdens de gewasbeschermingsmiddelenavond.